

Asia: VN/4728/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö.

Suomen konservatorioliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksesta ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista. Asetusluonnos esittelee pääosin selkeästi uudistetun rahoitusmallin rakenteet ja toteutustavat.

Haluamme kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota opiskelijan lähtötason painokertoimia koskevaan 3 §:ään. Uudessa rahoitusmallissa lukiopohjaiset opiskelijat rinnastetaan peruskoulupohjaisiin opiskelijoihin. Epäselväksi kuitenkin jää, koskeeko tämä tulkinta myös lukiopohjaisia hakijoita. Pyydämme selkeyttämään asetustekstiä niin, että asiasta ei jää tulkinnanvaraa. Tulkinnan tulisi olla yhdenmukainen koko rahoitusjärjestelmässä.

Lisäksi haluamme nostaa esiin huomioita työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta (8 §). Ehdotettu malli ei istu hyvin freelancepohjaisesti toimivien alojen, kuten esittävän taiteen ja luovien alojen työelämään. Ammatillisesta koulutuksesta valmistuu vuosittain merkittävä määrä opiskelijoita myös aloille, joilla työura rakentuu tyypillisesti useista lyhyistä työjaksoista tai itsenäisestä ammatinharjoittamisesta ilman vakituisia työsuhteita.

Lopuksi toteamme, että rahoitusmuutosten vaikutuksia on mahdotonta arvioida ilman simulaatiolaskelmia. Esitämme toiveen, että laskentamallin simulaatiot julkaistaan mahdollisimman pian, jotta koulutuksen järjestäjät voivat arvioida muutosten todellisia vaikutuksia.

Lausuntonne koskien asetuksen 1 §:ää (opiskelijavuoteen kuuluvat päivät)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 2 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 3 §:ää (lähtötason painokertoimet)

Konservatorioliitto kiinnittää huomiota asetustekstin epäselvään muotoiluun. Onko tarkoitus, että myös lukiopohjaiset hakijat rinnastetaan peruskoulupohjaisiin hakijoihin, kuten rahoitusasetuksen muissa kohdissa on linjattu? Tällöin kerroin on 1,5. Vai kategorisoidaanko heidät kohtaan 2 (opiskelija on ennen ammatillisen koulutuksen aloittamista suorittanut muun tutkinnon kuin korkeakoulututkinnon), jolloin lähtötason painokerroin olisi 0,5? Pyydämme selkeytystä tähän kohtaan ja korostamme, että tulokinnon tulisi olla johdonmukainen koko rahoitusmallin läpi.

Lausuntonne koskien asetuksen 4 §:ää (kustannusryhmä- ja muut painokertoimet) ja liitettä

Konservatorioliitto pitää kokonaisuutta pääosin selkeänä. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta kuitenkin huolestuttaa se, että suuri osa koulutuksista on sijoitettu alimpaan rahoituskoriin (kori 1). Tämä ratkaisu heikentää merkittävästi koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia panostaa tutkintojen kehittämiseen ja laadun varmistamiseen.

Lausuntonne koskien asetuksen 5 §:ää (korotuskertoimet)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 6 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 7 §:ää (suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

Konservatorioliitto kiittää siitä, että lukiopohjaiset opiskelijat rinnastetaan peruskoulupohjaisiin hakijoihin ja tämä on tuotu tekstissä selkeästi esille. Muiltakin osin kokonaisuus vaikuttaa selkeältä.

Lausuntonne koskien asetuksen 8 §:ää (työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

Konservatorioliitto toteaa, että vaikuttavuusrahoituksen tämän osa-alueen painoarvon korottaminen 18 prosenttiin on merkittävä muutos, jolla tulee olemaan moninaisia vaikutuksia koulutuksen järjestäjille.

Pidämme myönteisenä, että työllistymisen seuranta-aika on laajennettu kahden vuoden jaksolle. Sen sijaan kahden kuukauden yhtäjaksoinen työskentely ei kuvaa realistisesti kaikkien alojen työmarkkinarakenteita. Esimerkiksi freelance-aloilla, kuten musiikissa, muissa esittävien taiteiden sekä luovien alojen ammateissa, työ perustuu usein yksittäisiin keikkoihin, lyhyisiin työsuhteisiin tai projektikohtaiseen toimintaan. Tällöin työjakso voi muodostua useista erillisistä toimeksiannoista, joiden palkkiot maksetaan esiintymis- tai tehtäväkohtaisesti.

Esittävien ja luovien alojen ammatillisesta koulutuksesta valmistuu vuosittain yli 4 500 opiskelijaa (lähde: Vipunen), ja monille heistä freelancer-työskentely on merkittävä työllistymismuoto. Esimerkiksi musiikkialalla 36 % alan toimijoista toimii freelancerina (lähde: Taiteen ja kulttuurin barometri 2019, Cupore). Tämän vuoksi olisi tärkeää, että vaikuttavuusrahoituksen malli huomioisi freelancetyön erityisluonteen nykyistä paremmin.

Ehdotamme, että työllistymisen tarkastelua kehitettäisiin suuntaan, jossa työllisyystilannetta voisi arvioida keskiarvoperusteisesti pidemmältä ajanjaksolta – ei pelkästään kahden yhtäjaksoisen kuukauden perusteella.

Lisäksi esitämme, että rahoituksen laskennassa ei otettaisi huomioon työllisyystilannetta opiskelijoilla, jotka siirtyvät peruskoulusta tai lukiosta ammatilliseen koulutukseen, sillä nämä koulutusasteet eivät johda työmarkkinakelpoiseen tutkintoon.

Lausuntonne koskien asetuksen 2 lukua (opiskelijapalaute)

Konservatorioliitto kiittää muutoksista ja täsmennyksistä opiskelijapalautteeseen ja sen kysymyksiin. Pidämme erittäin myönteisenä muutosta, jonka myötä täysimääräisen katokorjauksen alaraja lasketaan 70 prosentista 60 prosenttiin.

Lausuntonne koskien asetuksen 3 lukua (työelämäpalaute)

Konservatorioliitto kiittää täsmennyksistä työelämäpalautteen keräämiseen ja kysymyksiin. Pidämme myös kannatettavana muutoksena sitä, että työelämäpalautteen osalta täysimääräisen katokorjauksen alarajaa alennetaan 70 prosentista 60 prosenttiin.

Lähdetie Taija
Suomen konservatorioliitto - Finlands konservatorieförbund r.y.